

YOSHLAR ONGIDA MILLIY IDENTIFIKATSIYA VA VATANPARVARLIK TUYG‘USINING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI

Ochilov Elbek Sharifovich

Oriental universiteti 1-bosqich magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada yoshlar ongida milliy identifikatsiya shakllanish jarayoni hamda uning vatanparvarlik tuyg‘usiga ta’siri psixologik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Shaxsning o‘z millatiga mansublik hissi, milliy qadriyatlarni anglash va ularga hurmat bilan munosabatda bo‘lishi yoshlarning ijtimoiy faolligi hamda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: milliy identifikatsiya, vatanparvarlik, yoshlar psixologiyasi, milliy qadriyatlar, fuqarolik ong, ijtimoiy faollik, tarbiya.

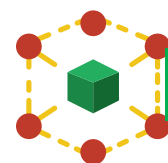
Аннотация. В данной статье рассматриваются психологические аспекты формирования национальной идентичности в сознании молодежи и её влияние на развитие чувства патриотизма. Осознание своей принадлежности к нации, уважение к национальным ценностям и культурному наследию играет важную роль в формировании гражданской позиции и социальной активности молодых людей.

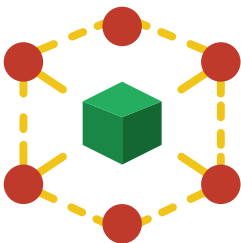
Ключевые слова: национальная идентичность, патриотизм, психология молодежи, национальные ценности, гражданское сознание, социальная активность, воспитание.

Abstract. This article analyzes the psychological aspects of the formation of national identity in the minds of young people and its influence on the development of patriotism. A person’s sense of belonging to a nation, understanding of national values, and respect for cultural heritage play an important role in shaping civic responsibility and social activity among youth.

Keywords: national identity, patriotism, youth psychology, national values, civic consciousness, social activity, education.

Bugungi globallashuv jarayonida yoshlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va ijtimoiy qarashlari tez o‘zgarib bormoqda. Bunday sharoitda milliy identifikatsiyani shakllantirish hamda yoshlarda vatanparvarlik tuyg‘usini rivojlantirish muhim ijtimoiy-psixologik vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki shaxsning o‘z milliy ildizlarini anglash, milliy qadriyatlarni qadrlashi va jamiyat hayotida faol ishtirok etishi davlat taraqqiyoti va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda katta ahamiyatga ega.

Yoshlar ongida milliy identifikatsiya shakllanishi ularning o'z xalqining madaniyati, tarixi, urf-odatlar va an'analariga nisbatan ijobiy munosabatni rivojlantiradi. Natijada vatanparvarlik tuyg'usi mustahkamlanib, jamiyat oldidagi mas'uliyat hissi kuchayadi. Shu sababli mazkur masalani psixologik jihatdan o'rganish zamonaviy ilmiy tadqiqotlar uchun dolzarb hisoblanadi.

Yoshlar ongida milliy identifikatsiya va vatanparvarlik muammosi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. Ijtimoiy identifikatsiya nazariyasi doirasida insonning o'z guruhiga mansublik hissi uning ijtimoiy xulq-atvoriga bevosita ta'sir qilishi ta'kidlanadi. Ushbu nazariyaga ko'ra, shaxs o'zini ma'lum bir millat, jamiyat yoki ijtimoiy guruh bilan bog'lab angelaydi va bu jarayon uning qadriyatlari hamda ijtimoiy pozitsiyasini shakllantiradi.

Psixologik tadqiqotlarda milliy identifikatsiya shaxsning o'z milliy madaniyati, tiliga, tarixiga va an'analariga nisbatan ongli munosabat sifatida talqin etiladi. Tadqiqotchilar fikricha, bu jarayon ijtimoiylashuv, oila tarbiyasi, ta'lim tizimi va madaniy muhit orqali rivojlanadi. Vatanparvarlik esa shaxsning o'z vatani, xalqi va jamiyatiga nisbatan sadoqati, mas'uliyati hamda ijtimoiy faolligida namoyon bo'ladi.

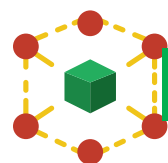
Ko'plab ilmiy ishlarda milliy identifikatsiya vatanparvarlik tuyg'usining psixologik asoslaridan biri sifatida ko'rsatib o'tiladi. Chunki inson o'z milliy mansubligini chuqur anglagan sari o'z vatani ravnaqi uchun mas'uliyatni ham ko'proq his etadi.

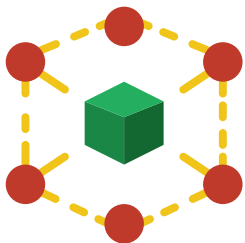
Erikson shaxs rivojlanishida **identifikatsiya jarayoni** muhim bosqich ekanini ta'kidlaydi. Uning fikricha, ayniqsa yoshlik davrida inson "men kimman?" degan savolga javob izlaydi. Shu jarayonda milliy, madaniy va ijtimoiy mansublik hissi shakllanadi. Agar yoshlar o'z milliy qadriyatlarini anglasalar, ularda jamiyatga daxldorlik hissi kuchayadi va bu vatanparvarlik tuyg'usining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Vigotskiy shaxs rivojlanishida **ijtimoiy muhit va madaniyat** hal qiluvchi rol o'ynashini ta'kidlagan. Uning fikricha, yoshlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va identifikatsiyasi jamiyatdagi madaniy tajriba orqali shakllanadi. Shu sababli ta'lim, oila va madaniy muhit yoshlar ongida milliy o'zlik va vatanparvarlikni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi.

Bu borada davlatimiz rahbari Sh.M.Mirziyoyev ham shunday fikrlarni bildirgan yoshlarni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash, ularda Vatanga sadoqat va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirish jamiyat taraqqiyotining muhim sharti ekanini ta'kidlaydi. Yosh avlodning ma'naviy barkamolligi va milliy o'zligini anglash darajasi mamlakat kelajagini belgilovchi omillardan biri sifatida qaraladi.

Milliy identifikatsiya shaxsning o'zini muayyan millat vakili sifatida anglash jarayonini ifodalaydi. Bu jarayon insonning til, madaniyat, tarix, urf-odat va an'analarga bo'lgan munosabati orqali shakllanadi. Yoshlar davrida identifikatsiya ayniqsa faol rivojlanadi, chunki bu davrda shaxs

o'z qarashlari, qadriyatlari va ijtimoiy pozitsiyasini aniqlab boradi. Milliy identifikatsiya shaxsning ichki dunyosida milliy qadriyatlarga nisbatan hurmat, faxr va mas'uliyat tuyg'ularini shakllantiradi.

Psixologik jihatdan qaraganda, milliy identifikatsiya insonning o'zini jamiyatning bir qismi sifatida his qilishiga yordam beradi. Bu jarayon orqali yoshlar o'z xalqining tarixi, madaniyati va an'analarga qiziqish bildiradi hamda ularni saqlash va rivojlantirishga intiladi. Natijada ularda Vatanga sadoqat, fuqarolik burchi va ijtimoiy mas'uliyat kabi sifatlar shakllanadi.

Vatanparvarlik shaxsning o'z vatani, xalqi va jamiyatiga nisbatan sadoqati, hurmati va mas'uliyat hissini anglatadi. Bu tuyg'u insonning ijtimoiy tajribasi, tarbiyasi, ta'lim jarayoni hamda madaniy muhit ta'sirida rivojlanadi. Yoshlar orasida vatanparvarlikning shakllanishi nafaqat hissiy jarayon, balki ongli ijtimoiy qarashlar tizimining tarkibiy qismi hisoblanadi.

Yoshlik davrida shaxsning dunyoqarashi kengayadi, ijtimoiy jarayonlarga nisbatan qiziqishi ortadi. Shu jarayonda yoshlar o'z davlatining rivoji, jamiyat hayoti va milliy qadriyatlari haqida chuqurroq o'ylay boshlaydi. Agar ularda milliy identifikatsiya kuchli shakllangan bo'lsa, bu vatanparvarlik tuyg'usining mustahkam bo'lishiga yordam beradi.

Milliy identifikatsiya va vatanparvarlik bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lgan psixologik jarayonlardir. Shaxs o'z milliy mansubligini chuqur anglagan sari, u o'z vatani va xalqining kelajagiga nisbatan mas'uliyatni ham ko'proq his etadi. Milliy identifikatsiya insonning ijtimoiy ongini shakllantiradi, vatanparvarlik esa ushbu ongning amaliy ifodasida namoyon bo'ladi.

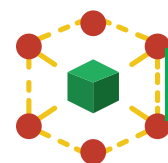
Yoshlar ongida milliy identifikatsiya va vatanparvarlik tuyg'usining shakllanishi shaxs rivojlanishining muhim psixologik jarayonlaridan biri hisoblanadi. Shaxs o'z milliy mansubligini anglagan sari uning vatani, xalqi va jamiyatiga nisbatan mas'uliyati ham ortib boradi. Milliy identifikatsiya yoshlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va ijtimoiy faolligini shakllantiruvchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

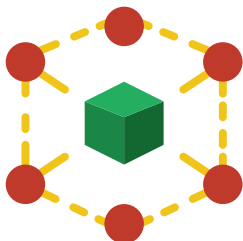
Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlar ongida vatanparvarlik tuyg'usining rivojlanishi oila muhitiga, ta'lim tizimiga, madaniy qadriyatlarga va ijtimoiy tajribaga bevosita bog'liq. Ayniqsa, ta'lim jarayonida milliy tarix, madaniyat va an'analarga oid bilimlarning berilishi yoshlarning milliy o'zligini anglashiga yordam beradi. Bu esa ularda jamiyat oldidagi fuqarolik burchi, ijtimoiy mas'uliyat va Vatanga sadoqat tuyg'usining shakllanishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, globallashtirish sharoitida yoshlarning ma'naviy qadriyatlarini mustahkamlash, ularda milliy g'urur va vatanparvarlik hissini rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Bunda oila, ta'lim muassasalari va ijtimoiy institutlarning hamkorligi muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyot

1. Andreeva G.M. *Sotsialnaya psixologiya*. – Moskva, 2004.

2. Shcherbakov V.I. *Patrioticheskoe vospitanie molodeji*. – Moskva, 2015.
3. Qodirov B.R. *Yoshlar psixologiyasi*. – Toshkent, 2019.
4. Raximov S. *Milliy g‘oya va ma‘naviy tarbiya*. – Toshkent, 2016.
5. To‘xtayev M. *Ijtimoiylashuv va shaxs rivoji*. – Toshkent, 2018
Nurmatova D. *Oila va ma‘naviy tarbiya*. – Samarqand, 2021.

